

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

(підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний № _____

«__» _____ 20__ р.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КАЗКИ НА
МАТЕРІАЛАХ КАЗОК НІЛА ГЕЙМАНА (З РОЗРОБКОЮ
КОМПЛЕКСУ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ)

Кваліфікаційна робота
студентки групи ЗАМм-22
ступінь вищої освіти: магістр
спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Зубрилкіної Анни Олегівни

Керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри англійської філології
Малоїван Марина Вікторівна

Оцінка:
Національна шкала _____ Шкала
ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Зубрилкіна Анна Олегівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело. Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ КАЗКИ ЯК ЛІТЕРАТУРНОГО ЖАНРУ.....	7
1.1. Сутність та еволюція жанру казки.....	7
1.2. Лінгвістично-стилістичні особливості дослідження англійських казок....	12
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ КАЗКИ НА МАТЕРІАЛАХ ТВОРІВ Н. ГЕЙМАНА.....	22
2.1. Сучасна і традиційна казка: контраст, переосмислення, трансформація...22	
2.2. Особливості феномену переоповідання на матеріалах казки «Snow, Glass, Apples» Н. Геймана.....	27
2.3. Переосмислення традиційних мотивів у контексті гендерних ролей на матеріалах казки «The Sleeper and the Spindle» Н. Геймана.....	30
Висновки до розділу 2.....	35
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНА АНГЛІЙСЬКА КАЗКА ЯК ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	37
3.1. Особливості навчання англійської мови у профільній школі на матеріалах сучасних англійських казок.....	37
3.2. Комплекс вправ на розвиток навичок письма з реалізацією творчого потенціалу учнів профільної школи.....	42
3.3. Комплекс вправ на розвиток навичок говоріння із розширенням вокабуляру учнів профільної школи.....	47
Висновки до розділу 3.....	51
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

ВСТУП

Сучасні казки є важливими з лінгвістичної точки зору, адже містять елементи, які надають уявлення про сучасне та актуальне використання мови. Вони репрезентують відмінності сьогодення від того часу, віддзеркалюючи зміни, тенденції та інновації в сучасній літературі. Сучасні казки передбачають актуальні культурні елементи, які відображають певний культурний ландшафт, що дає змогу аналізувати суспільні цінності, норми та зміни.

Актуальність дослідження феномена сучасної казки із зростаючою популярністю цього жанру та його трансформацією від жанру дитячої літератури до жанру для людей будь-якого віку не викликає сумнівів. Автори сучасних казок часто грають з мовою, вводячи нові слова або використовуючи існуючі конотації для блендінгу. Таким чином, відбувається еволюція жанру відповідно до потреб розповідання та культурного вираження. Незважаючи на достатню кількість наукових праць, присвячених вивченню сучасної казки, залишаються не до кінця дослідженими типові характеристики цього феномену. У глобалізованому світі сучасні казки можуть передбачати аналіз багатомовності та культурного різноманіття. Лінгвісти можуть вивчати, як в розповідях представлені різні мови та діалекти, демонструючи лінгвістичне різноманіття сучасних суспільств. Поширеним стає адаптація або переосмислення оригінальних казок задля того, аби відповідати очікуванням сучасних читачів. Ба більше, великим потенціалом володіють сучасні казки, як матеріал засвоєння англійської мови.

У відповідності до актуальності наведеної проблеми, темою дослідження було обрано «Особливості сучасної англійської казки на матеріалах казок Ніла Геймана (з розробкою комплексу завдань для профільної школи)».

Метою дослідження є аналіз сучасної англійської казки на матеріалах казок Н. Геймана.

Задля досягнення поставленої мети було поставлено вирішення таких завдань.

1. Визначити сутність поняття «казки» та окреслити особливості еволюції зазначеного літературного жанру.
2. Проаналізувати лінгвістично-стилістичні особливості дослідження англійських казок.
3. Провести порівняльний аналіз сучасної англійської та традиційної казки.
4. Дослідити особливості феномену переоповідання на матеріалах казки «Snow, Glass, Apples» Н. Геймана.
5. Окреслити трансформацію традиційних мотивів зображення гендерних ролей (на матеріалі казки «The Sleeper and the Spindle» Н. Геймана).
6. Визначити особливості використання матеріалів сучасних англійських казок під час навчання англійської мови.
7. Розробити комплекс вправ на розвиток читання та говоріння для учнів профільної школи.

Об'єктом дослідження є сучасна англійська казка на матеріалах казок Н. Геймана.

Предметом дослідження є типові елементи сучасної англійської казки, які було імплементовано у творчості Н. Геймана.

Матеріалом дослідження слугували сучасні казки англійського письменника Н. Геймана, а саме «Snow, Glass, Apples», «The Sleeper and the Spindle» і «Stardust».

Теоретико-методологічну базу роботи становлять актуальні наукові праці зарубіжних і українських дослідників, що присвячені: вивченню поняття «казка» (Б. Беттельгейм, С. Джонс, С. Томпсон, Д. Хаазе), «англійська літературна казка» (П. Анттонен, Т. Байрофт, Дж. Брунванд, С. Дедова, І. Коваленко, О. Івашків); визначенню трансформацій у сучасній казці (В. Едстрем, Г. Дженета, Дж. Зайпс, У. Сафайер, К. Холінгсворт); переосмисленню ролі гендеру у казках (Л. Бейкер-Сперрі, Л. Грауергольц,

А. Друкер, Т. Прескот); використанню казок на уроках англійської мови (Р. Алєн, М. Бєг, Л. Камерон, С. Рейд, Дж. Хармер).

Методи дослідження: емпіричні: текстуальне вивчення художнього твору, проведення дослідного стилістичного та контент-аналізу тексту, його словникових дефініцій; теоретичні: аналіз наукової та художньої літератури, порівняння, узагальнення та систематизація даних.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання теоретичних аспектів вивчення сучасної англійської казки у навчальному процесі на філологічних факультетах, зокрема на семінарських заняттях з лексикології чи стилістики, а також можливості імплементації розробленого комплексу завдань на матеріалах казок у процесі навчання англійській мові у профільній школі.

Апробація роботи. Результати кваліфікаційної роботи пройшли апробацію у вигляді тез «Potential of fairy tales for effective English acquisition (on the materials of tales by N. Gaiman)» на III міжнародній науково-практичній конференції «Collective thinking: unifying scientific approaches in multifaceted research», 28 листопада 2023 року.

Структура та обсяг. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи сторінки, 59 з них 48 основного змісту. Список використаної літератури налічує 57 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ КАЗКИ ЯК ЛІТЕРАТУРНОГО ЖАНРУ

1.1. Сутність та еволюція жанру казки

Докорінно дослідити походження й еволюцію феномену казки майже неможливо. Але відомим є той факт, що люди почали розповідати казки, отримавши здатність говорити, дисемілюючи важливу інформацію для свого оточення і виживання [57]. Зазначена інформація поступово лягла в основу наративів, які дозволили людям пізнавати себе та світи навколо.

Спочатку казки не мали назв, їх метою було виокремити певний випадок, подавати приклад, попереджати про небезпеку, а також пояснити те, що здавалося незрозумілим. Бажання створення казок зумовлені схильністю людини до дії – до зміни світу і готовності зробити його більш адаптованим до людських потреб.

Казка характеризується різноманітністю трактувань в академічній літературі та жодна зі шкіл не дала чіткого визначення цьому феномену. Саме тому вважаємо за доцільне проілюструвати деякі з них.

Поняття «fairy tale» було вперше запроваджено французькою авторкою Марі-Катрін д'Онуа в середині XVII століття. Наразі для фольклористики характерним є використання саме терміну «wonder tale» на протипагу поняттю «fairy tale». В основу визначення поняття зробив свій вагомий внесок американський фольклорист С. Томпсон. За його дефініцією «казка – це оповідь певного об'єму, що передбачає послідовність мотивів чи епізодів. Вона функціонує в нереальному світі без конкретного розташування чи конкретних створінь і наповнена дивовижним. У цій реальності прості проте героїчні персонажі вбивають противників, успадковують королівства і одружуються на принцесах» [49, с. 90].

Як зазначає американський професор Д. Хаазе «незважаючи на розповсюдженість та доступність казки й видиму простоту, цей термін ускладнює загальноприйняте чи універсальне визначення, яке б задовольнило

усіх» [29, с. 67]. Явище казки має дуальний характер: з однієї сторони, це – конкретна наративна форма з елементарно визначеними характеристиками, а з іншої сторони, це – не єдиний жанр, а загальна категорія, що може передбачати різноманітні форми та жанри. Визначення терміну «казка» часто містить перелік таких ознак, що характерний і до жанру оповідей [29].

В енциклопедії «Британіка» поняття «казка» визначається, як дивовижна історія, що містить фантастичні елементи та події, проте не обов'язково про химерних та нереальних персонажів, як-от фей чи ельфів [14].

Згідно іншого визначення, поняття «казка» – це жанр чарівної історії, який зазвичай бере свій початок у фольклорі. Як правило, в європейських казках бідний, проте сміливий і винахідливий герой чи героїня проходять через випробування пригод і врешті-решт стають щасливими [48].

В оксфордському словнику англійської мови зазначається, що «казки – це часто стилізовані за формою та певною структурою оповідання, що передбачають загальні концепції такого виду жанру, та зазвичай містять завершення історії із щасливим кінцем та переважно призначені для дітей» [41, с. 86].

Водночас, американський науковець Б. Беттельгейм визначає поняття «казка» як «оповідання, що належить до фольклорного жанру. У таких історіях зазвичай йдеться про магію, чари та міфічних або фантастичних істот. У більшості культур немає чіткої межі, що відокремлює міф від фольклору чи казки» [13, с. 43].

Технічно слово «народна казка», як його називають фольклористи, указує на вигадані усні наративи, такі як казки, формульні оповідання, високі оповідання та жарти. Однак, у загальному вжитку і іноді навіть у професійних текстах, це слово використовується узагальнено для будь-якого традиційного усного наративу, зокрема міфи, легенди, анекдоти та інші форми «правдивих історій» [15, с. 32].

Канадська авторка М. Лейн зазначає, що «казка – це історія, чи то літературна чи народна, яка містить відчуття надзвичайного, сприйняття

надприродного чи таємничого» [38, с. 43]. Варто наголосити, що казка зазвичай демонструє історію, що відбулася у минулому та не пов'язана із жодними конкретними фактами. Якщо ж вона окреслює «початок світу», то це – міф. Історія ж, яка називає конкретну реальну особу, – це легенда (навіть якщо вона містить нереальний випадок). Історія, яка відбувається у майбутньому, – це фантазія. Водночас, казки іноді можуть бути духовними, але ніколи не є релігійними [38].

Вважаємо за доцільне зосередити увагу на характерних рисах казки, що виокремлює її від історій інших жанрів. Так, британський письменник С. Джонс наголошує на присутності магії як ознаки, за якою казки можна відрізнити від інших видів народних оповідань [34]. На противагу письменнику, представниця напрямку фольклористики Х. Девідсон визначає «transformation» як ключову рису окресленого жанру [17].

Таким чином, варто зазначити, що термін «казковість» використовується для опису чогось, наділеного надвичайною магією і чарами, якими послуговуються задля досягнення безмежного щастя, яке імплементується у вигляді «happily ever after». Щодо повсякденного вживання терміну «казка», то він, як правило, використовується задля позначення чогось, що не відповідає дійсності, є неправдою.

Протягом свого тривалого еволюційного розвитку літературну казку визначено як жанр, що апропріює багатьом мотивам, темам, малюнкам з фольклору, прикрашаючи їх і поєднуючи з елементами інших літературних жанрів. Сучасне суспільство потребує адаптації певного виду усної наративної традиції, яка містить дивовижні та магичні перетворення, до стандартів, прийнятних для поширення у повсякденному житті. Із позиції фінського фольклориста А. Перті, «таке апропріювання призвело до текстуалізації усних оповідей, які були трансформовані через текст та символи й містили літературні імітації оригінальних усних виступів» [42, с. 84].

Доцільним є акцентування на визначенні терміну «інтертекстуальність». Інтертекстуальність витлумачують як способи, якими усні виступи та

висловлювання трансформуються в літературні форми. Коли текстуалізуються усні вирази, вони не просто документуються через запис слів, які були оспівані або артикульовані. Це відбувається через створення артефактів, які виконують функцію відображення оригінальних усних висловлювань. Крім того, ці артефакти у формі письмових документів є складником літературної культури в процесі втілення уявлень про усну творчість. У такому контексті текстуалізація також означає літералізацію, тобто перетворення усних висловлювань у літературні форми, які призначені для читання, інтерпретації та аналізу шляхом читання, а також для збереження їх як текстових документів, що вимагають подальшого тлумачення, а також накопичення як екземплярів культурної історії та спадщини [11].

Уважаємо за доцільне наголосити на важливості таких традиційних елементів англійської казки, як-от фольклор, народний гумор, неймовірні пригоди головних героїв, фантастичні та інколи нереальні події. Під час формування фонему англійської казки, можна спостерігати трансформацію її змін, пов'язаних із походженням та розвитком мови, ситуаційних контекстів тощо. Варто зазначити, що творчість переважно всіх казкарів різних епох ґрунтувалась на елементах фольклору, що сприяло розвитку специфічного та власного світосприйняття художніх образів та формуванню авторського стилю письменника. Саме англійська казка сприяла трансформації традиційних елементів літературної казки. [5].

В основу англійської авторської казки покладено характерні риси та особливості функціонування народної казки, яка має джерельну базу оповідань із країн Західної Європи. Водночас, ключовими складниками тексту авторської казки як літературного жанру є фольклор, що слугує базисом традиційної народної казки [3].

У процесі свого розвитку англійська казка формує власні характерні риси, які виокремлюють її від народних казок. Насамперед, літературна казка є твором конкретного автора, а не результатом колективної творчості. По-друге, стиль літературної казки значно залежить від особистості автора і

відображається в його виборі лексичних одиниць та використанні художніх засобів. По-третє, на відміну від народних казок, сюжетні можливості англійських літературних казок не обмежуються лише фольклорним джерелом. Урешті, функціональний спектр літературної казки більш обширний та глибокий, ніж у народної казки: завдання, що постають перед персонажами більш усвідомлені та точні задачі; читачу репрезентовано інший, більш широкий підтекст (як-от соціальний чи політичний); інтенсифікація використання алегорій у формі протесту або критики нечарівного реального світу [4].

Більшість традиційних сюжетів відповідають базовому шаблону, який починається з того, що головний герой стикається з інтердикцією або заборонаю, яку він чи вона якось порушує. Це призводить до вигнання головного героя або призначення завдання, пов'язаного з інтердикцією чи заборонаю. Його характер буде визначений завданням, яке стає долею. Потім головний герой матиме зустрічі з різними персонажами: злочинцем, таємничою особою або створінням, яке дарує героєві подарунки, трьома різними тваринами чи створіннями, яким герой допомагає і які обіцяють віддячити йому.

Наразі характерним для сучасної англійської літератури є створення видатними письменниками інноваційних казок, орієнтованих як на дітей, так і на дорослих. Також у сучасному літературному світі функціонують й дивовижні адаптації класичних казок. Для цих казок типовим є вбудований утопічний та наївно моральний характер різних типів, що змушує читачів повертатися до них протягом усього життя, відкриваючи для них портал в інший світ, який є більш правдивим і справедливим, ніж реальний.

Проаналізувавши традиційні сюжетні лінії і мотиви казок, слід зазначити, що персонажі та їх мотиви, як правило, є простими та архетиповими: принцеси, молодші сини та Prince Charming; велетні, дракони, тролі; злі мачухи, феї-хрещені та інші магичні створіння, зачаровані тварини в анімалістичних казках, створення заборон та їх порушення.

Отже, казки мають спільні групи певних типових рис. Зазвичай вони починаються із фраз «once upon a time and a long time ago in a far away Kingdom», з деяким покликанням на реальні постаті, місця або події. Вони, як правило, розповідаються надзвичайно стримано та лаконічно, з використанням архетипних персонажів і локацій, які вимагають, щоб читачі доповнювали деталі своєю власною уявою. Так само персонажі визначаються їх діями. Мотиви персонажів репрезентовано стримано та просто: героїня прямує на пошуки свого щастя; герой хоче одружитися на принцесі; зла мачуха жадібна та не хоче, щоб її пасинок отримав спадок, або заздрить падчерці та її красі, тощо.

1.2. Лінгвістично-стилістичні особливості дослідження англомовних казок

Аналіз англійських казок представляє собою ключову сферу лінгвістики, оскільки уможлиблює аналіз лінгвістичних і краєзнавчих складових того суспільства, від яких беруть своє походження ці твори.

Насамперед, під час реалізації лінгвістичного аналізу англійських казок, стає можливим докорінно дослідити структурні і граматичні особливості текстів. Слід брати до уваги той факт, що для англійських казок характерні власні мовні особливості. Їх, як правило, обумовлює регіон їх походження, період написання та авторський стиль. Так, наприклад, твори англійського письменника Н. Геймана, зокрема його казки, часто містять різноманітні мовні та культурні елементи. Також для автора є характерним посилення на терміни чи події, що репрезентують його британське походження чи використовуються в міфології та фольклорі. Саме тому у творі Н. Геймана «Neverwhere» події відбуваються в підземних і прихованих частинах Лондона (демонструючи регіон походження автора), Водночас, у «Coraline» персонажі Міс Спінк та Міс Форсібл, які є колишніми акторками, живуть в одному й тому ж будинку (автор таким чином ілюструє ексцентричну атмосфера, що є типовою для британської театральної традиції).

Мова персонажів та стиль їх спілкування сприяє розкриттю соціокультурних відтінків, які функціонують у казках, розширюючи наше розуміння англійської мови та культури. Наприклад, в «Neverwhere» висловлювання «Mind the gap», яке вважається вже легендарним попередженням лондонського метро, стає важливим у творі, коли головний герой потрапляє у фантастичний світ підземелля. У «Coraline» спілкування Кораліни з «іншою» матір'ю часто містять поєднання «темної» мови та розмовної мови, таким чином створюючи унікальну атмосферу:

»Well, we don't steal,» said Coraline.

«Not often, my dear,» purred the cat. «But you almost did.» [21].

Українська науковиця Н. Бачинська зауважує, що також варто брати до уваги аспекти, які передбачають інтерпретацію символіки наряду з моральними ділемами казок. Таким чином, можна виокремити різні рівні семантики, а також інтертекстуальність між текстами у казках, що несуть в собі приховані меседжи. Завдяки лінгвістичному аналізу стає можливим правильно інтерпретувати мову, яка є інструментом передачі цінностей та певного культурного контенту, під впливом якого було створено казку [1]. Так, Н. Гейман у «The Sleeper and the Spindle» ставить королеву перед кількома моральними дилемами, пов'язаними з обов'язком, жертвності та порушенням суспільних очікувань. Мова Геймана може наголошувати на благородстві та самопожертві дій королеви, використовуючи емоційну мову для передачі глибини її пожертви. Автор утілює сумніви у стереотипах через використання сатиричної мови, багатой на символіку, метафори та наративні техніки, що протидіють традиційним казковим тропам, тим самим наголошуючи відхід королеви від стереотипних ролей.

Казка розглядається як вид, якому найбільш притаманна естетична функція. Із позиції української науковиці Н. Бачинської, «сама естетична функція відрізняє казку від інших усних оповідань, де основний акцент зроблено на передачі інформації. Важливою відмінною рисою, яка надає можливість класифікувати казку, є тенденція до фантазії та вигадкування. Казка

– це жанр творчості, який передбачає наявність епічного, розповідного сюжету і оповідати про захоплюючі події та явища, які сприймаються як реальні» [1, с. 12].

Казки мають своєрідні лінгвістичні риси, які містять сталі вирази на початку і в кінці оповіді. Зазвичай на початку казки спостерігається часово невизначений зачин. Прикладом типових зачинів є «*Once upon a time...*» і «*A long time ago...*».

Так, наприклад, фентезійний роман «*Stardust*» англійського письменника Н. Геймана починається з речення «*There was once a young man who wished to gain his Heart's Desire*» [25], що слугує яскравим прикладом зачину часово невизначеного характеру. Хоча, оскільки Н. Гейман є представником сучасної англійської літератури, для його творів більш характерним є нетиповий зачин, таким чином автор створює тон для своїх казок. Наприклад, його «*Coraline*» починається також з нетипового зачину «*Coraline discovered the door a little while after they moved into the house*» [21].

Однак, часово невизначені та абстрактні вирази на початку англійських казок іноді супроводжуються згадкою конкретного історичного періоду або легендарних осіб. Таким чином, для англійської літератури також притаманним є конкретність, що контекстуалізує певне висловлювання, пробуджуючи відчуття присутності під час певної події. Наприклад: «*On Mondays, Wednesdays, and Fridays it was Court Hand and Summulae Logicales, while the rest of the week it was the Organon, Repetition and Astrology*» [52].

Англійські казки також відрізняються наявністю завершальних висловів, які описують щасливий кінець і часто містять моральний урок, прикладами яких слугують такі: «*And from that day forward, peace reigned in the land.*», «*And they all lived contentedly until the end of their days.*» і «*Thus, the tale comes to a close, and our heroes found their happily ever after*». Слід також навести приклад щасливого кінця з твору англійського письменника Н. Геймана: «*And she walked away, with tears in her eyes, with Merrick's light in*

her hand, and for the first time she felt the future close around her like a friendly arm» [19].

Однією з основних особливостей, притаманних англійським казкам є насиченість подіями та динамічність їх змін, які імплементуються через дії персонажів і відтворення їхніх діалогів. Крім того, характерною рисою є повторення подій та окремих висловів, тим самим створюючи у читача відчуття повільного розвитку оповіді. Англійські казки також відомі своєю деталізацією, а саме описами місцевості та вичерпними деталями подорожей, які зустрічаються на шляху героїв. Прикладом можуть слугувати наступні рядки з твору англійського автора Н. Геймана: *»There is one road from Wall, a winding track rising sharply up from the forest, where it is lined with rocks and small stones.» [25].* Також, докладні описи фантастичного світу «London Below», включаючи його дивних мешканців, таємничі локації і труднощі, з якими стикається головний герой, намагаючись орієнтуватися в цьому іншовимірному місті.

В англійських казках часто згадуються власні назви: міста, селища, графства чи навіть конкретні замки. Наприклад: *«in London», «in Yorkshire», «the Village of Wall».*

Наприклад наступних рядках Н. Гейман описує околиці села Уолл, де проживав головний персонаж фентезійного роману «Stardust»: *«Eventually the road takes you to London, but London is a whole night's drive from Wall» [25].*

Текст казки слід розглядати, як складний об'єкт, що імплементується в багатовимірній і багаторівневій системі. Одним із найважливіших компонентів є мовні засоби, в яких було втілено творчу ідею автора. Завдяки мовним засобам відображається реальність, а також традиція, яка є важливим складником для казки, адже вона репрезентує фольклорну свідомість, мовну культуру і її текстове втілення. Таким чином, у мові казки відбувається кодування автором певного контексту, який слугує інструментом передачі певних меседжів, які повинні бути декодовані читачем. І від того наскільки процес кодування вдало та вміло буде зроблений автором, залежить ступінь

ефективності декодування читачем, а тим самим і досягнення поставлених авторами.

Як зауважує американський науковець М. Мейер: «література пропонує задоволення і, як правило, намагається передати точку зору, настрій, почуття чи досвід. Письменники перетворюють факти, які надає світ про людей, місця, об'єкти, – в досвід, який асоціюються з певним значення» [39]. Саме тому, автори старанно підбирають вирази для своїх казок, щоб створити відповідну атмосферу. Але, якщо автор не знаходить відповідного виразу для свого фантастичного світу та героїв, то мусить застосовувати техніки неологізації (neologizing) або блендінгу (blending).

Французька лінгвістка М. Ягельо розуміє під створенням нових слів наступне: «створення нових слів є по суті своєрідною мовною грою. Якщо б ми не розуміли, як працюють морфеми, ми не могли б створювати нові слова... за допомогою процесу, відомого як неологізм, який полягає саме в творенні нового на основі існуючих елементів» [54].

Компоненти, які є ключовими для аналізу казки повинні містити дослідження лексико-семантичних особливостей, стилістичних прийомів з метою інтерпретування власного стилю автора і композиційних характеристик.

Також казка завжди має інформаційний та прагматичний компоненти, які включають соціокультурний аспект, що переплітається з сюжетом. Автори англійських казок відрізняються своїм вмінням використовувати образну мову задля посилення враження на читача: «*His eyes were buttons – big and black and shiny*» [21]. Таким чином, автор підсилює ситуацію, використовуючи протиставлення похмурого сяючому. У даній частині «*...buttons - big and black and shiny*» яскраво описується таємнича атмосфера і демонструється додаткова інформація читачу.

Автори казок приділяють особливу увагу опису зовнішності персонажів, включаючи їх фізичний вигляд, обличчя, волосся і очі. Часто вони вдаються

до використання епітетів, метафор та інших стилістичних засобів, щоб описати зовнішність персонажа.

Наведена нижче цитата описує Трістрена Торна, головного героя, передаючи сутність його характеру і мрії досліджувати світ: «*He had nut-brown hair, and nut-brown eyes, and nut-brown freckles. He was middling tall, and slow of speech. He had an easy smile, which illuminated his face from within, and he dreamed, when he daydreamed in his father's meadow, of leaving the village of Wall and all its unpredictable charm, and going to London, or Edinburgh, or Dublin, or some great town where nothing was dependent on which way the wind was blowing*» [25].

У наведеному прикладі Н. Гейман використовує наступні стилістичні прийоми. Використання повтору «*nut-brown hair, and nut-brown eyes, and nut-brown freckles*», що додає конкретику опису якостей і рис, підкреслюючи візуальний образ, тобто зовнішність персонажа, що полегшує сприйняття образу читачем. Використання паралелізму реалізується в частині з «*London, or Edinburgh, or Dublin, or some great town...*». Ця паралельна конструкція створює ритмічний і збалансований ефект, підкреслюючи різноманітні аспірації персонажа та його мрії про різні міста. Гіпербола використовується автором у частині з «*dreamed, when he daydreamed in his father's meadow...*», де повторення «*dreamed*» та «*daydreamed*» може акцентувати увагу читача на фантазіях персонажа.

У наступному прикладі «*She was a very old woman. Her fingers were gnarled, like the roots of a hawthorn bush. Her nose was long, and her eyelids drooped, but there was a look in her eyes in that moment that was the look of someone young*» [23] автор використовує ряд стилістичних прийомів. У «*Her fingers were gnarled, like the roots of a hawthorn bush*» використовується порівняння, підкреслюючи зовнішність саме літньої людини. Також використовується оксиморон: «*there was a look in her eyes in that moment that was the look of someone young*», таким чином автору вдалося створити оксиморон у контексті літньої жінки, вказуючи на молодість чи життєвий дух

у ній, незважаючи на її надзвичайно похилий зовнішній вигляд. Завдяки використанню цих наративних технік відбувається сприяння більш загальному описовому та емоційному забарвленню опису характеру у зазначеному уривку.

Взагалі уявлення про зло та насильство у англійських казках передається через уведення негативних персонажів, таких як відьми, чудовиська, велетні, тощо. Такі персонажі описуються певними негативними ознаками чи епітетами. Наприклад: «*Malevolent*», «*Villainous*», «*Sinister*», «*Cruel*», «*Machiavellian*», «*Malefic*», «*Dastardly*», «*Fiendish*», «*Depraved*», «*Diabolical*» тощо. Зазначені терміни використовуються авторами задля виклику вираженого почуття морального засудження при зображенні персонажів зі злими намірами.

Згідно з позицією української науковиці С. Ярової, «за допомогою імен героїв автор намагається не лише ідентифікувати певний об'єкт, але й надати інформацію про цей об'єкт або навіть пов'язати додаткову інформацію, а також висловити почуття, пов'язані з цим об'єктом, оцінити його» [7, с. 233]. Так, деякі автори використовують негативні прикметники для імен своїх антагоністів, наприклад: Cruella de Vil (*The Hundred and One Dalmatians* by Dodie Smith), Maleficent (*Sleeping Beauty*), The Evil Queen (*Snow White*). Таким чином, автори передають конкретні риси, характеристики чи моральні якості, пов'язані з їх персонажами. Ці літературні прийоми використовуються авторами, оскільки вони сприяють більш глибокому розумінню написаного. Адже, як зазначає українська науковиця І. Бехта, «якщо текст казки був прийнятий і зрозумілий, це означає, що розповідач справився із своєю комунікативною місією» [2, с. 120].

Конотативне значення антропоніму допомагає передати авторське ставлення до його персонажів, додаючи реалізму ситуації, створюючи дружлюбну атмосферу та характеризуючи власника імені. Екстралінгвальна конотація походить із якостей об'єкта, проте, яка докорінно пов'язана із його власником [6].

Також для англійської казки типовим є використання складносурядних та складнопідрядних речень, оскільки вони слугують інструментом створення привабливості та описовості у творах. Н. Гейман не є виключенням, він також використовує ці наративні техніки у своїх творах задля того, щоб зробити їх більш привабливими для свого читача. Прикладом можуть слугувати наступні рядки:

«*Fairy tales are more than true: not because they tell us that dragons exist, but because they tell us that dragons can be beaten*» [21]. Таким чином, «*Fairy tales are more than true*» – це головна частина, а «*not because they tell us...*» – це підпорядкована частина, яка пояснює, чому казки - це більше, ніж правда.

Наступний приклад: «*It may help to understand human affairs to be clear that most of the great triumphs and tragedies of history are caused, not by people being fundamentally good or fundamentally bad, but by people being fundamentally people*» [26].

Таким чином, зазначене речення містить довгий підпорядкований вираз, що починається з «*that*» і закінчується «*being fundamentally people*» задля пояснення причини історичних торжеств і трагедій.

Слід навести наступний приклад: «*He stared up at the stars: and it seemed to him then that they were dancers, stately and graceful, performing a dance almost infinite in its complexity*» [25].

У зазначеному реченні «*He stared up at the stars*» це перша незалежна частина і «*it seemed to him then...*» друга незалежна частина, які з'єднані сполучником «і». Таким чином, використання складного речення в цьому випадку дозволяє автору, Н. Гейману, подати дві відмінні ідеї так, щоб підкреслити їх зв'язок, тим самим створюючи відчуття дива та поле для уявлення.

Отже, лінгвістичні особливості дослідження англійських казок грають важливу роль у розумінні цього жанру літератури. Вивчення лінгвістичних особливостей у казках допомагає розкрити багато аспектів, зокрема мовну структуру, граматичні особливості, лексичний склад, образи, символіку, і

багато інших мовних аспектів. Ці особливості не лише надають казкам їхній унікальний стиль та глибокий сенс, але також допомагають вивчити культурні, історичні та психологічні аспекти творів. Аналізуючи мовні засоби, які використовуються авторами, стає можливо розкрити глибоке значення казок та виявити їхню роль у відображенні культурних та соціокультурних аспектів.

Індивідуальний стиль автора відіграє особливу роль та імплементується авторами через використання різних форм вираження, що слугують інструментом реалізації їх ідей. Завдяки імплементуванню індивідуальної траєкторії трансформації контенту і ефективному використанню наративних технік побудови тексту казок відбувається розгортання подій у сюжетній лінії. Авторська своєрідність у використанні мовних засобів передбачає наявність індивідуального, окрім типового.

Висновки до розділу 1

У першому розділі проаналізовано поняття «казка» і визначено, що вона характеризується різноманітністю трактувань в академічній літературі і з'ясовано той факт, що жодна зі шкіл не дала чіткого визначення цьому феномену.

З'ясовано, що термін «казковості» використовується для опису чогось, наділеного надвичайною магією і чарами, які використовуються для досягнення безмежного щастя, яке імплементується у вигляді «*happily ever after*». Для фольклористики характерним є використання саме терміну «*wonder tale*» на протиположність поняттю «*fairy tale*».

Більшість традиційних сюжетів відповідають базовому шаблону, який починається з того, що головний герой стикається з інтердикцією або заборонаю, яку він чи вона якось порушує. Це призводить до вигнання головного героя або призначення завдання, пов'язаного з інтердикцією чи заборонаю, в той час як у сучасній казці відбувається відхід від цих шаблонів, де сам автор створює оновлені мотиви, реалізуючи свій власний стиль.

Також проаналізовано лінгвістично-стилістичні особливості дослідження англомовних казок. А саме, з'ясовано, що лінгвістичні особливості дослідження англомовних казок грають важливу роль у розумінні цього жанру літератури. Завдяки вивченню лінгвістичних особливостей у казках стає можливим розкриття аспектів, зокрема мовну структуру, граматичні особливості, лексичний склад, образи, символіку, і багато інших мовних аспектів. Ці особливості не лише надають казкам їхній унікальний стиль та глибокий сенс, але й допомагають вивчити культурні, історичні та психологічні аспекти творів. Аналізуючи мовні засоби, які використовуються авторами, стає можливим розкрити глибоке значення казок та виявити їхню роль у відображенні культурних та соціокультурних аспектів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ КАЗКИ НА МАТЕРІАЛАХ ТВОРІВ Н. ГЕЙМАНА

2.1. Сучасна і традиційна казка: контраст, переосмислення, трансформація

Для літератури сьогодення є типовим формування жанру сучасної казки. Однією з найважливіших рис, яка виокремлює сучасну казку від традиційної або народної є історичний розвиток авторів. Вони остаточно усвідомили власну роль як наративістів, зокрема, як вільних творців вигаданої казки, демонструючи власне бачення та інтерпретування подій у сюжеті. Таким чином, фольклорна історія, яка мала контекст колективного формування, пройшла процес трансформації і стала авторською варіацією з втіленням його індивідуального, унікального світу.

На думку американського професора Дж. Зайпс, «деякі фольклорні сюжети в літературних казках не зазнають змін, вони зберігають символічне значення та структуру, запозичену з фольклору, тоді як сюжет сам розширюється та доповнюється згідно з метою автора» [55, с. 24]. Водночас автори продовжують творчу традицію розповідача, кристалізуючи свою казку у літературну форму. Усі сучасні казки автора ще називають літературними казками.

Вауважимо, що «Alice in Wonderland» багатьма літературними критиками сприймається, як важіль, під значущим впливом якого традиційний літературний жанр казки зазнав змін і став характерним для сучасного жанру сьогодення. Американський професор К. Холінгсворт стверджує, що «творчість Л. Керрол була пошуком нової форми казки, оскільки він створив фантастичний сюжет без очевидної моральної мети» [32, с. 178]. Водночас, американський науковець Р. Хеммінгз вважає, що «ця розповідь включала значну міру абсурду та філософських спостережень, явно не призначених для дітей, що викликало реакції не лише літературні, але й міждисциплінарні у ХХ столітті» [31, с. 75]. Для цієї казки також характерна наявність вираженої

тенденції до абсурду як у створенні літературного простору, так і у використанні мови.

Тобто для авторів є характерним бажання створити щасливі, дивовижні всесвіти, розкриваючи міфічний характер та бажання визначити межі і створити власний простір.

Таким чином, нові заплутані способи розповіді вплинули на розвиток жанру у сучасній літературі. Чим більше автори адаптують нові сюжети до сприйняття та уваги сучасного читача, тим більше різноманітними техніки розповіді стають.

Згідно із позиції шведської професорки В. Едстрем, «для народної казки типовим є контекст, який репрезентовано у численних варіаціях» [18, с. 7]. Водночас авторська казка послуговується оригінальним варіантом розповіді, у якому вона функціонує. Однак сучасні казки можуть включатися в збірник оповідань, серії та цикли, які групуються навколо спільних персонажів та спільної художньої ідеї, які також можуть мати продовження в інших оповіданнях. За допомогою асоціативно-символічних або формальних зв'язків між героями є можливість створити «після-історію» як новий наратив, з тими ж героями та світом, який був побудований у першій книзі [36, с. 24].

Автори сучасної казки оминають фольклорні структурно-семантичні елементи, створюючи новий індивідуальний наратив, послуговуючись при цьому традиційною формою в деяких ситуаціях.

Модернізація жанру зумовлена передусім зміненним світоглядом автора, що призводить не лише до розширення стратегій наративу, але й до оновлення змісту.

Адаптуючи казки до сприйняття сучасного читача, автори використовують техніки, залучаючи свою аудиторію до гри з уявною реальністю і створюють ілюзію, ніби це було насправді. Автори сучасної літературної казки є абсолютно вільними у виборі змісту та форми, але все ж таки існують певні стійкі правила, що ґрунтуються на засадах фольклорної казки, які імплементуються через характерні риси, що роблять казку казкою.

Утім науковці наголошують на певних труднощах у визначенні особливостей, що є загальноприйнятими для сучасного жанру казки. Наразі нагально стоїть питання визначення домінуючих типологічних особливостей такого еkleктичного жанру, як сучасна казка.

Аналізуючи відмінності, які переважають у сучасній казці, варто дослідити поняття «архітекстуальність». За визначенням французького літературного теоретика Г. Дженета поняття «архітекстуальність» зумовлює зв'язок між текстом та його номінальним жанром [40]. Таким чином, архітекстуальність пов'язана з визначенням тексту як частини жанру чи жанрів. Архітекстуальний характер текстів також передбачає тематичні та фігуративні очікування щодо текстів. Також Г. Дженет стверджує, що важливим чинником цього типу є очікування читача і, отже, його сприйняття твору. Науковець стверджує, що архітекстуальність демонструє зв'язок між твором і жанром, до якого належить ця робота [40]. Тож, архітекстуальність – це традиція чи сукупність текстів, завдяки яким текст набуває сучасності.

У сучасній літературі можна спостерігати свідоме відродження міфологічного мислення, особливо у жанрі фентезі. Навіть якщо фентезі походить від казки, хронотоп має більш історичний характер. Згідно із позиції У. Сафайєра «фентезі-світ повинен бути реалістичним сам по собі, більш достовірним і переконливим, щоб читач отримав «призупинення невіри» [45].

Автори фентезі-історій створюють різні типи історичного сприйняття, з інтертекстуальними алюзіями на середньовічні цивілізації. В результаті у цих світах є свої власні жорсткі правила із детальним описом оточення, внутрішньої ієрархії, історичного розвитку та способу життя. Фантастичне припущення супроводжує персонажів, часто заснованих на легендах про героїв, які володіють особливою чи магічною силою, а також образи казок з фольклорних прототекстів. Слушною є думка австрійського науковця Б. Беттельгейма, що акцентує на тому, що в казках немає жодних вимог до

слухача, перш за все, історія повинна бути розважальною, що є особливою рисою цієї літератури [13, с. 26].

Іншою типовою характеристикою є міфотворення, що передбачає надання власних назв речам. Таким чином, автори дають назви чомусь невідомому та абстрактному, наприклад новим явищам тощо. Наприклад, Л. Керрол є відомим своїм створенням нових слів або наданням вже існуючим нового значення. Наприклад: слово *chortle*, яке, ймовірно, походить від слів «*chuckle*» and «*snort*» та було використано в такому реченні: «*He chortled in his joy*». Ще одним прикладом слугує слово *mimsy*, яке має походження від бленду «*miserable*» і «*flimsy*». Його було застосовано автором у наступному реченні: «*All mimsy were the borogoves*». Завдяки такому міфотворенню письменнику вдавалося створити грайливу і сюрреалістичну атмосферу в своїй казці.

Стосовно Н. Геймана, який відомий своїм творчим використанням мови та уявної наративності, то для нього не зовсім є типовим створення абсолютно нових слів або введенням неологізмів у свою творчість. Проте його мова більш спрямована на створення захоплюючого наративу завдяки використанню образної мови. Таким чином, використовуючи унікальні та винахідливі описи, автору вдається підвищити атмосферність та багатство свого наративного стилю. Так, в «*The Sleeper and the Spindle*» Н. Гейман використовує унікальну мову. До прикладу, описуючу королеву автор говорить:

«*She was plain and serious and studious. She was unmarried, clever, and very wise. Or that was what everyone said [23].*

А під час опису королевства використовує такі слова:

«*It was as if the whole world had fallen asleep one day, entered a deeper and darker sleep than could ever have been imagined, and it would never wake again*» [23]. Таким чином, завдяки своєму вибору слів та описів, письменнику вдається створювати яскраві та уявні образи.

Також, варто наголосити, що для сучасної казки характерним є той факт, що навіть маленькі, невеличкі істоти також є невід'ємною частиною казкового світу і зобов'язані мати свої власні імена, це є обов'язковим для їх

функціонуванні в уявному світі [12]. Утім Н. Гейман доводить у своїй казці, що це не є обов'язковою умовою, адже інформація про ім'я його гномів не надається експліцитно, він більш зосереджений на головних героях.

Як зауважує німецький фольклорист М. Люті, «суть та природа магії у сучасних казках часто пов'язана інтертекстуально з просторовою конструкцією у народних казках, тобто наявністю двох світів. Саме тому важливий баланс у формі опозиції між «своїм» і «чужим» [37, с. 6]. Чужі світи є туманно описаними як інші країни, до яких пригоди ведуть героя, таким чином спотворюється реальність і створюється диво, іншими словами, фантастичне –це просто щось, що не існує і ніколи не може статися в світі, яким ми його знаємо [37].

Таким чином, у сучасних казках дива є звичайними і раціоналізованими, які трапляються раптово і виконують ту саму функцію, що і в народних казках, а саме – допомагають героям виконати свою місію.

Також гумор є дуже важливим складником для сучасної казки. Його значення отримало переосмислення та стало центром сучасного казкового світу. Автори сучасного фантастичного світу спілкуються з читачами не через страх, а саме гумор, щоб уникнути нудьги. Новий, сучасний характер казок найяскравіше виражається у символічному репрезентації природи персонажів. Із позиції британського науковця П. Ханта, «автори, як правило, не звертають увагу на психологічне пояснення різних реакцій і уникають зайвої інформації. Замість цього автори віддають перевагу власній інтерпретації дій або безпосередньо ведуть до наслідків» [33, с. 165]. Відтак, читачі мають спробувати доповнити відсутній малюнок своїми власним досвідом або фантазією.

Таким чином, сучасна казка як новий літературний жанр перевтілює і переоцінює фольклорні аспекти традиційної казки, надаючи свободу автору, втіленню його власного бачення і реалізації власного стилю, стирає межі між літературою суто дитячого характеру і стає універсальною, тобто представляє певний інтерес для читачів різного віку.

2.2 Особливості феномену переоповідання на матеріалах казки «Snow, Glass, Apples» Н. Геймана

Доцільно визначати та уточнити значення поняття «переоповідання» (revision) як піджанр у контексті сучасної казки. Згідно визначення американського дослідника К. Сміта, «revision представляє собою один із способів, яким казка репрезентовано як фольклорний інтертекст у постмодерних текстах. Він також зазначає, що метою створення переоповідальної казки є створення чогось нового, що містить критичне і творче мислення творця та відповідає зміненим вимогам та смакам аудиторії. У результаті змінених цінностей перероблена класична казка прагне змінити погляди читача на традиційні сценарії, образи та коди, які лежать в основі» [47, с. 78]. Італійська фольклористка К. Баккілега вважає, що «переоповідання також намагаються надати артикуляцію тим частинам наративу, які залишаються в тіні задля розкриття тому, що спочатку залишилися невимовленими [8].

Таким чином, переоповідання мають на меті відображення цінностей відповідної епохи і проявом бажання автора задля привернення уваги до певного мотиву або, щоб певним чином вплинути на сприйняття своїм читачем.

Як зазначає англійська професорка К. Во, «пародія на раніше літературну норму неодмінно розкриває зв'язок цієї норми з її початковим історичним контекстом, шляхом його контекстуалізації в історичному сьогоденні, де літературні та соціальні норми зазнали змін. Пародія на літературну норму модифікує відносини між літературною конвенцією та культурно-історичними нормами, спричиняючи зміни у всій системі відносин» [51, с. 145].

Отже, цей процес уможливорює створення нових форм задля оновлення та трансформації сприйняття.

«Snow, Apples, Glass» англійського письменника Н. Геймана представляє собою переоповідання оригінальної казки «Snow White».

Переосмислюючи наратив оригінальної казки, автор репрезентує його з погляду мачухи, таким чином додаючи унікальний поворот сюжету. Все це автор робить задля того, щоб осучаснити жанр і надати йому нового життя.

Сам письменник зазначає, що був стурбований пануючими поглядами стосовно казок: «*an attitude that implied that these tales no longer had anything to do with us*» [31, с.77]. Отже, наголошуючи на актуальності жанру казки, англійський письменник Н. Гейман робить певні адаптації, щоб сюжет і герої по-новому було презентовано, акцентуючи на тому, що вони залишаються голосом задля донесення певних меседжів. Слід навести наступні слова автора: «*As I said, these stories have power...*» [31, с. 78].

Герої міняються ролями і антагоністи стають протагоністами і навпаки, що свідчить про осучаснення мотивів. Проте не можливо сказати, що королева стає абсолютним протагоністом, більш вірогідніше – не ідеальним варіантом, або антигероєм. Автор надає їй можливість подати свою версію подій, а читачеві зрозуміти, що саме спонукало її так вчинити. Тим самим, автор показує суб'єктивність у демонстрації подій в оригінальній версії казки. Більш того, відбувається поєднання традиційних персонажів з тими, що є поляризованими у сучасності. Прикладом цього слугує те, що Snow White представлена вампіром. Прикладом опису того, що головна героїня набуває надприродних здібностей вампіра є наступні рядки: «*She looked at me and smiled – she smiled but rarely – then she sank her teeth into the base of my thumb, the Mound of Venus, and she drew blood*» [24].

Також, королева використовує своє дзеркало і описує свою падчерку наступними рядками: «*...like an animal: a bat or a wolf. She was following someone*» [24]. Знову ж таки, відбувається надання описовості головній героїні, яка характерна для вампірів. Snow White Н. Геймана поєднує ангельську зовнішність, за якою, насправді, ховається кровожерливий монстр. Такий наратив відступає від традиційної пасивності жіночих образів у казках.

Щодо дзеркала у цій казці, то воно також має символічне значення. Як зазначає американська письменниця В. Шенос: «дзеркало є влучний символ

для переказів казок, який показує всі візуальні елементи, які складають реальний об'єкт; вони просто перевернуті, або перетворені на нове зображення. Тому дзеркало є ідеальним символом для казкаря, щоб перегляди для використання як власного бренду літературної магії; такі автори переписують, інвертують і перетворюють історію, яка постійно змінюється, але залишається впізнаваною» [46, с. 17]. Таким чином, дзеркало слугує інструментом протилежного віддзеркалення оригіналу.

Письменник, використовуючи традиційні тропи казок, додає складнощів, роблячи свій наратив досить двозначним. Завдяки поєднанню елементів фольклору, жахів і фентезі автор наближає свій твір до інтересів та очікувань читача сьогодення.

Сама назва адаптації казки містить певні символи, які слугують такими знаками, які корелюють з усім сюжетом. Таким чином, розглядаючи символізм назви, слід зазначити, що *snow implies Snow White, glass serves as a coffin in which she is laid and apples is presented as the central motif of the tale*. Англійський письменник Н. Гейман додає власні «темні» відтінки до цих елементів, що додає ще більшої напруги самому сюжету.

Королева є активним дієвим персонажем, вона вирішує проблеми, які очікують на людей королівства. Слід розглянути наступний приклад:

«I took the three apples, one by one, and pricked their skins gently with my silver pin. Then I placed the apples in the silver bowl, and let them sit there while the first tiny flakes of snow of the year fell slowly onto my skin, and onto the apples, and onto the blood» [24].

Зазначені рядки слугують доказом того, що королева бере все у свої руки. Також, можливо простежити символізм рядків. Срібло (silver) можна інтерпретувати, як захист та магію, саме з цим воно асоціюється в фольклорі. Щодо того, що саме символізує сніг (snow), то він асоціюється з чистотою, чимось світлим. Інтерпретуючи цей символ у контексті казки, то він слугує протиставленням темному, створюючи досить тривожний настрій.

Таким чином, переоповідання казок створює нові значення, використовуючи оригінал як основу, підкреслюючи культурну цінність і актуальність казки, а також ставлячи під сумнів її зміст, тобто об'єктивність презентації подій, в деяких випадках, навіть розкриваючи наскільки суб'єктивною вона була, представляючи версію подій однієї сторони, що могло призвести до неправильного тлумачення подій. Переосмислення розкриває меседж автора, який замасковано під магію. Таким чином, відкривається простір для нового.

Н. Гейман не мав на меті замінити оригінальний варіант казки, а просто зробити переоцінку гіпертекстуальності, яка йде разом з оригінальною версією. Таким чином, зазначена казка має справу з темрявою та в ній порушуються більш дорослі теми, серед яких такі: дослідження наслідків, до яких призводять певні дії, неоднозначність моралі та складність персонажів. Метою цього є вихід за межі спрощених зображень, які часто пов'язують із казками.

2.3. Переосмислення традиційних мотивів у контексті гендерних ролей на матеріалах казки «The Sleeper and the Spindle» Н. Геймана

Казки можуть слугувати не тільки, як дидактичний засіб пізнання, а ще і як розважальна форма. Як зазначає англійський письменник Дж. Р. Р. Толкін казки відносяться до жанру «nursery» [50]. Утім сучасна казка задумана, як жанр, як для дорослої, так і для дитячої аудиторії.

Сучасна англійська казка може бути інтерпретацією іншої казки, продовжуючи або породжуючи новий дискурс. Одним із майстрів сучасної казки, а також переповідання традиційних мотивів є Н. Гейман, який має на меті виокремлення основних проблем патріархальних ідеологій, які присутні в оригіналах таким чином, щоб вони відповідали сьогоденню та задовольняли сучасні потреби читацької аудиторії.

Із позицію американського науковця Дж. Зайпса, задля успішного поширення казки вона повинна бути актуальною, це означає, що суспільство повинно вважати, що вона відповідає їхнім потребам та інтересам, а також демонструють проблеми, які вимагають уваги. Казки, як історії спільного досвіду, допомагають створювати та накопичувати традиції, які в подальшому можуть бути змінені та поширені [57]. Таким чином, відбувається сприяння встановленню та внутрішньому засвоєнню домінуючих соціальних цінностей та перспектив, переосмислення гендерних ролей і стереотипів через певну форму розваги.

Слушною є позиція американських науковиць Л. Бейкер-Сперрі та Л. Грауергольц, які стверджують, що «казки для дітей, які акцентують на таких речах, як пасивність та красу жінок, справді є гендерно визначеними сценаріями та функціонують для легітимації та підтримки домінуючої гендерної системи» [10, с. 716]. Таким чином, образи пасивної жінки, яка чекає на свого рятівника, якого обов'язково зображено як чоловіка, запропоновані в традиційних казках, таких як «Sleeping Beauty» та «Snow White». Вони наголошують на ідеал жіночої пасивності та красу як основні якості жінки. Навіть самі ім'я головних героїнь натякають на їх пасивну роль у оповіданні.

Прикладом переоповідання, осучаснення казки Н. Гейманом слугує його казка «The Sleeper and the Spindle», в основі якої лежить переосмислення оригінальних казок «Snow White» і «Sleeping Beauty». Таким чином, Н. Гейман побудував свою казку на гіпертекстуальності. Як зауважує сам письменник: *«Я роздумував, що станеться, якщо дві історії відбуватимуться одночасно. А що, якщо жінки, які вже є героїнями історій, матимуть трошки більше ролей, і будуть активними, а не пасивними...?»* [22].

Творчість англійського письменника Н. Геймана характеризується феміністичним напрямом, таким чином, його позиція є дещо унікальною, адже репрезентує позицію автора-чоловіка, для яких зазвичай не є характерним феміністичне бачення гендерних ролей. Так американські видавчині А. Друкер і Т. Прескот підсумовують, що Н. Гейман «рухається з однаковою вправністю,

передаючи повідомлення маленьким хлопчикам і дівчатам, дорослим чоловікам і жінкам про свободу волі та можливості, про трансгресію та неймовірно химерний світ прямо перед ними» [43, с. 49].

Феміністична позиція автора ефективно імплементується у казці «The Sleeper and the Spindle», яка переосмислює традиційні гендерні ролі. У цій історії королева бере на себе ініціативу та героїчну роль, що має певні протиріччя із традиційним наративом, в якому, як правило, дівчина в біді та чекає та порятунок від свого «Prince Charming». Королева ж стає центральним персонажем, яка вирушає в подорож. Доказом її рішучості слугують такі рядки: *«I'm afraid,» said the queen, «that there will be no wedding tomorrow.» She called for a map of the kingdom, identified the villages closest to the mountains, sent messengers to tell the inhabitants to evacuate to the coast or risk royal displeasure. She called for her first minister and informed him that he would be responsible for the kingdom in her absence, and that he should do his best neither to lose it nor to break it. She called for her fiancé and told him to take on so, and that they would still be married, even if he was but a prince and she already a queen, and she chucked him beneath his pretty chin and kissed until he smiled. She called for her mail shirt. She called for her sword. She called for provisions, and for her horse, and then she rode out of the palace, towards the east» [23].*

Тобто головна героїня без вагань бере ініціативу в свої руки, вирушає на порятунок, тим самим демонструє риси, які є характерними для male-protagonist в традиційному жанрі казки.

Змінюючи гендерні ролі, автор презентує сильну, сміливу жіночу героїню. Водночас, автор демонструє роль жінки через свою чоловічу мову. Доказом можуть слугувати слова королеви перед тим, як вона відправляється в подорож: *«I will be as the traitor who lets fly the arrows, as the Snow White queen who sends a boy to do a woman's job, or the sleeping beauty who turns out to have been awake all along. I will find him. And I will find her, too» [23].*

Аналізуючи зазначений приклад, можна зробити висновок, що в словах головної героїні відображається сила волі та цілеспрямованість, що є не

характерним традиційним гендерним ролям та очікуванням читачів. Беручи ситуацію під контроль, королева стає центральною дієвою особою, яка займає активну, а не пасивну позицію у наративі.

Також окреслена казки має нестандартний початок, яким зазвичай починалися традиційні казки, а сам – «*once upon a time...*». Натомість автор використовує наступні рядки: «*This queen was a woman who had fought and led armies; who had vanquished her enemies and then marched on in victory. Once, she had ruled. Now she stood alone at the window of her castle*» [23].

Так автор демонструє свою нетрадиційну манеру створення казки та в котрий раз підкреслює багатогранну роль своєї героїні.

Також королева зробила такий висновок: «*There are choices,*» *she thought, when she had sat long enough. «There are always choices»* [23]. Ці рядки також слугують доказом того, що королева демонструє силу своєї волі і підкреслює нагальність прийняття власних рішень, що вона, як і будь-хто інший, має своє власне майбутнє і має право та можливість обирати його.

Висловлювання королеви щодо її шлюбу досить складні. Вона усвідомлює очікування, що покладено на неї як на королеву, і суспільні норми щодо шлюбу. Королева розмірковує про тиск того, що вона мусить відповідати суспільним очікуванням, зокрема ті, що стосуються шлюбу. Вона зовсім не відчуває почуттів, які зазвичай корелюють із традиційним щастям, що зумовлюють такі події. Задля демонстрації її настрою варто навести такі рядки: «*For to be selfless is not only to be noble, it is to be dead. A life that has no story... is really a life of death, a death-in-life*» [23]. Таким чином, вона тлумачить у негативному аспекті перспективу одруження і вбачає в цьому майже кінець свого життя на протиставлення традиційному варіанту казки, де шлюб представлений чимось казковим, чого воліє кожна принцеса або королева.

Для ідеології оригінальних казок характерним є магична трансформація, коли принцесу чарами повертають назад у прекрасно молоду дівчину, щоб відповідати канонам традиційної казки, коли багато уваги приділяється зовнішності головних героїнь та їх красі. Н. Гейман відступає від магичної

трансформації і робить наголос на нормалізації процесу старіння і взагалі, майже не згадує про красу головних героїнь у своїй казці, зміщуючи акценти на інші месенджи. Наступні рядки із казки слугують прикладом відступу від магічної трансформації однієї з головних героїнь: *«Her nose was long, and her eyelids drooped, but there was a look in her eyes in that moment that was the look of someone young.*

She swayed, and then she staggered, and she would have fallen to the floor if the queen had not caught her first.

The queen carried the old woman to the bed, marvelling at how little she weighed, and placed her on the crimson counterpane. The old woman's chest rose and fell» [23].

Отже, автор також показує свою позицію щодо зміни гендерних ролей, коли не повертає красу принцесі, показуючи, що не зовнішність має значення, а те, що, як говорить королева: *«Take care of her,» said the queen, pointing with the dark wooden spindle at the old woman on the bed. «She saved your lives» [23].*

«The Sleeper and the Spindle» Ніла Геймана має open-ending, що принципово виокремлює його сучасну казку від традиційної з happily-ever-after ending. Таким чином, він залишає місце для інтерпретації. Коли читачі наближаються до завершення розповіді після подорожі королеви та зняття прокляття, у них виникає відчуття невизначеності щодо майбутнього, адже закінчення не дає чіткого та детального висновку про те, що станеться далі. Автор закінчує свою казку наступними рядками:

The queen began to walk, and the dwarfs followed her.

«You do know we're heading east, don't you?» said one of the dwarfs.

«Oh yes,» said the queen.

«Well, that's all right then,» said the dwarf.

They walked to the east, all four of them, away from the sunset and the lands they knew, and into the night [23].

Таким чином, автор дає право своїм читачам уявляти та робити припущення про наслідки подій, залишаючи певні елементи для

індивідуальної інтерпретації читача, сприяючи формуванню відчуттю цікавості та відкриваючи можливість для власного бачення майбутнього персонажів. Ба більше, автор не створює щасливого кінця для жодної з героїнь, щастя для них не в заміжжі, а в можливості робити власний вибір, маючи власну волю та боротьбу за власне буття.

Висновки до розділу 2

Казку було трансформовано і переосмислено, вона пройшла шлях від традиційної до сучасної, дещо змінивши оригінальні мотиви і типові особливості, що пов'язано з тим, що вона повинна відповідати новим вимогам і очікуванням читача. Таким чином, сучасна казка не обов'язково повинна мати традиційний початок або зачин і кінець. Сучасні автори в своїх наративах досить часто використовують відкритий кінець, тим самим залишаючи право своєму читачеві вирішити, що саме вони хочуть бачити.

Таким чином, сучасна казка як новий літературний жанр перевітлює і переоцінює фольклорні аспекти традиційної казки, надаючи свободу автору, втіленню його власного бачення і реалізації власного стиля, стираючи межі між літературою суто дитячого характеру і стає універсальною, яка має певний інтерес для читачів різного віку.

У другому розділі визначено суть поняття переоповідання та визначено його значення, як піджанру сучасної казки. Прикладом такого переоповідання слугує казка «Snow, Glass, Apples» Н. Геймана, яка слугує певним коментарем автора культурних норм, очікувань та еволюції розповідання з плином часу, таким чином мотивуючи читачів переглянути знайомі казки в новому світлі.

Переосмислення традиційних мотивів проілюстровано на матеріалах казки «The Sleeper and the Spindle» Н. Геймана, яка є переоповіданням двох оригінальних казок і пройшла процес осучаснення. Проаналізовано як в сучасній казці переосмислено гендерні ролі, де пасивні герої оригінального

мотиву стають навпаки активними діячами сюжетної лінії і вирішують моральні дилеми, які постають перед ними, розуміючи, що вони мають вибір.

Більш того, у сучасній казці відбувається відступ від магічної трансформації однієї з головних героїнь, таким чином автор нормалізує процес старіння і в цілому, на важливості краси головних героїнь, зміщуючи акцент на їх вчинки та події. У порівнянні з класичною казкою, для якої магічна трансформація після того, як всі перешкоди було поборено і закляття зняте, була однією з головних умов сюжету. Таким чином, автор наголошує на інших меседжах для своїх читачів, а саме переосмислення стереотипів, гендерних ролей тощо.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНА АНГЛІЙСЬКА КАЗКА ЯК ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

3.1. Особливості навчання англійської мови у профільній школі на матеріалах сучасних англійських казок

Використання казок, а саме англійських, слугують матеріалом великого потенціалу під час навчання англійській мові, що дає вчителю широкі можливості імплементації їх, як інструменту та ресурсу збагачення вокабуляру, відточення граматики та скілів говоріння, ведення дискусій. Більш того, це такий вид автентичного матеріалу, що є прикладом саме справжньої, живої мови, яка функціонує поза межами класної кімнати.

Як зазначає англійська професорка Л. Камерон «Казки мають значний потенціал використання як цінний ресурс на уроках англійської мови. Англійські казки містять мовні засоби, які вважаються типовими для поетичних і літературних текстів. Багато з цих засобів є невичерпним джерелом для вивчення іноземної мови [16]. Беручи до уваги той факт, що казки спрямовані не лише на дитячу аудиторію, у процесі навчання вчитель не обмежений у їх використанні та може послугогуватися та адаптовувати до всіх вікових груп та рівнів. Казки не тільки мають розважальний контент, але мають універсальні сюжети, які несуть в собі певні цінності, сюжети та обставини, які можуть слугувати темами для дискусій.

Німецька дослідниця М. Бег зазначає, що «казки зазвичай короткі за змістом, проте цікаві, збагачені мовою, але менш складні граматично та синтаксично, ніж інші форми літератури. У вчителя є широкий спектр можливостей варіювати казки у складності мовного матеріалу, залежно від класу, в якому з ними працюють» [9]. Казки також є ґрунтовним джерелом словникового запасу, граматичних структур та синтаксису. Крім того, казки відносно стислі, аби зацікавити учнів у повній мірі на достатній час, щоб дійти до завершення її, тобто до щасливого кінця. Відтак, зацікавленість і мотивація слугують невід'ємною складовою оволодіння мовою, адже мотивація є

вагомим елементом успішного початку процесу оволодіння англійською мовою, забезпечуючи його ефективність. Мотивація є частиною суб'єктивного світу учня і визначається його власними мотивами та вподобаннями [53]. Саме тому вчитель може впливати на неї тільки опосередковано, створюючи передумови та формуючи базис, на основі якого учні розвивають особистий інтерес до оволодіння мовою, а саме використання вправ, пов'язаних із казками, створюють передумови для формування стійкої мотивації, надаючи можливості врахування індивідуальної дотичності та інтересів широкої аудиторії учнів в незалежності від віку. Тим паче, сучасні англійські казки містять усі ті елементи сучасного загадкового світу, що заховають читачів у себе, і, як результат, у мову, якою вони написані. Іншими словами, для оптимальної організації навчального процесу важливо знати мотиви учнів та вміти правильно їх визначати та слушно управляти ними, імплементуючи сучасні тенденції у процес навчання, яким і є казки з їх фантастичними світами та героями.

Також, як зауважила американська професорка С. Рейд «вчителям варто уникати перевантаження учнів вправами, які можуть виснажити їхню енергію чи зацікавленість у певній темі чи книзі» [44, с. 70].

Таким чином, саме завдяки своєму розважальному контенту, казки можуть інтенсифікувати інтерес учнів до вивчення мови, вони стають інструментом мотивації і стимуляції учнів до поглибленого оволодіння мовою, допомагають уникнути перевантаження і втрати інтересу до матеріалу та мови взагалі.

Навчання іноземних мов передбачає розвиток 4 важливих скілів, а саме імплементація казок у освітній процес гарантує вчителям безмежні можливості задля реалізації поставлених цілей.

Як зазначає американський освітянин Дж. Хармер «невід'ємною частиною оволодіння мови є розвиток навичок читання, що починається з того, що саме учні чують чи бачать» [30, с. 91]. Ефективним інструментом у такому контексті можуть слугувати казки.

Для вчителя важливим є організація процесу навчання за допомогою казок, яка повинна починатися з підготовчого етапу, коли ціль виокремлено, щоб учні зрозуміли для чого вони виконують цю діяльність і їх підготовка до сприйняття. Відтак, саме задля цього вчитель й акцентує на читанні. На наступному етапі перевірка прочитаного буде слугувати не тільки інструментом розуміння контексту та сюжету, але і розвитку говоріння.

Американська професорка С. Рейд пропонує деякі вправи для перевірки загального розуміння. Наприклад: разом упорядкувати події та персонажі в художніх творах як «позитивні» чи «негативні», «доброзичливі» чи «недоброзичливі»; разом скласти список відповідних прикметників і прислівників для опису подій чи персонажів. Учителі також можуть застосовувати вправу «true / false» [44].

Різноманітні сюжетні лінії англійських казок надають можливість учням оволодіти власним «голосом», висловлюючи власну точку зору не на банальні питання-кліше, які носять технічний характер і можуть не мати нічого спільного з їх інтересами, знаннями навколишнього світу, а сприяють формуванню їх власної, унікальної інтерпретації всього, що відбувається у казках, створення свого уявлення про героїв. Учитель також має переваги для створення дискусій, драматизування актів між головними героями, автором і журналістами тощо, що сприятиме не тільки розвитку навичок говоріння, а й також креативному мисленню, імпровізації та в подальшому оволодіння навичками спонтанного говоріння незалежно від теми, обставин і ситуації.

До того ж, казки можуть слугувати як універсальний додатковий інструмент засвоєння інформації через розвиток навичок письма. Учні, зацікавлені захопливим змістом казок, можуть попрактикувати написання саммері прочитаного, дати письмово відповіді на питання, описати героїв, а також виконувати завдання творчого характеру, що дозволять сформувати більш широкого спектру навички письма. Серед найбільш ефективних завдань: написання своєї версії казки, власного бачення фіналу, створення образу власного головного героя тощо. Завдання такого типу слугуватимуть

засобом інтенсифікації розвитку навичок та доведення їх до активного використання у подальшому навчанні та майбутній сфері зайнятості.

Більш того, казки, особливо сучасні, виступають як багатогранний ресурс використання граматики, адже вони є прикладами поєднання «високої мови», яка характерна для відтворення фонові інформації, самих героїв та «живої» мови, яка є типовою для діалогічного мовлення персонажів. Так, англійські дослідники С. Джонс і Р. Ален зазначають, що «граматику можна запропонувати у контексті роботи із казками за принципом використання «реальних текстів» для розуміння і експериментів з «реальною мовою» [35, с. 60]. Діти мають вроджений інтерес до історій, що зображують героїв, уособлюють тварин і події, що відбуваються у замках або чарівних лісах. Казки зацікавлять учнів і занурять їх у природний ритм, потік і живописну мову тексту. Таким чином, учителі можуть на прикладах з казок пояснювати граматику, дослідити тонкощі її використання і пояснити поняття авторського вживання певних граматичних конструкцій і порядку слів у реченнях задля вдалого інтерпретування того, що несе в собі задум автора.

Навчання новим лексичним одиницям є досить складним елементом навчання англійської мови, реалізація якого потребує перехід з пасивного запасу в активний. І досить великий відсоток учнів наразі має проблеми із запам'ятовуванням лексичних одиниць та послуговуванням ними у відповідному контексті через зниження зацікавленості в їх вивчення. Із позиції Б. Беттлхайма, «однією із цілей казок є розважальна, тому письменники та оповідачі обирають та використовують слова з особливою увагою, аби зацікавити та змотивувати до дії аудиторію» [13]. У казках використовуються нестандартні слова, або слова з вираженою фонетичною наповненістю, із цікавими римами чи звуками (зазвичай оноματοпоетичними). Варто зазначити, що казки можуть містити ефектний вокабуляр, мову фантастичного світу, такі мовні засоби, що особливо привертають увагу читача. Прикладом такої мови слугують: метафори, алітерація, рими та мова реального народу. Інтенсифікована повторюваність слів та фраз – одна з особливостей казок, що

демонструє вагомість та користь під час вивчення іноземної мови. Контекст, створений оповіданням, його передбачуваний хід подій та мова, малюнки, все це допомагає сформувати розуміння читача невідомих слів. Учні збагачують свій вокабуляр тими лексемами, які їм подобаються, і таким чином казки створюють простір для росту словникового запасу [13]. Отже, казки містять саме той контент, розважальний характер якого сприятиме значним досягненням учня в оволодінні словниковим запасом різного спектру використання та взаємодії.

Літературні критики і таблоїдна преса виокремлюють Н. Геймана, як провідного автора серед молоді, феномен популярності якого пояснюється його вмінням створювати світи і героїв, які відповідають сучасним інтересам молодих людей. Так, прогресивну та популярну творчість Н. Геймана порівнюють із творчістю та постаттю Дж. Бібера як співака або таким жанром у музиці, як гламурний рок [28].

Таким чином, вибір учителем сучасних казок Н. Геймана задля навчання мови на усіх етапах формування навичок можна визначити, як потенційний засіб підвищення інтересів учнів та створення оптимальних умов для цього. Мова Н. Геймана вважається живою, він надає перевагу ясності та чіткості для читача над граматиною, проте, водночас, автор послуговується традиційними, зрозумілими граматичними конструкціями. На думку професорки українського походження Є. Гомел, «Ніл Гейман створює у своїх творах надзвичайно яскраві, захоплюючі світи, що привертають увагу читачів і спонукають їх поринути в таку уявну та фантастичну реальність, де часові та просторові обмеження, правила нашого світу вже не застосовуються. Такі чарівні простори або нереальні хронотопи широко використовуються у жанрі фентезі задля передачі вишуканого фантастичного типу мистецтва» [27, с. 13].

Можна зробити висновок, що, плануючи та організовуючи навчальний процес засвоєння англійської мови, учителю варто імплементувати використання казок у класі, як засобу широких можливостей, а головне, як джерело значного потенціалу мотивації учнів до вивчення мови. Більш того,

слід враховувати такі аспекти використання казок у процесі навчання іноземної мови, як формування та удосконалення абсолютно всіх навичок, необхідних для подальшого послуговування мовою. Казки відповідають усім потребам і вимогам сьогодення, саме тому використання їх у мовному середовищі на уроках іноземної мови слугуватиме кроком до зацікавлення учнів англійською мовою і в подальшому до стимулювання читання літератури в оригіналі різних жанрів.

Отже, варто зазначити, що одним із фаворитів серед сучасних авторів є Н. Гейман, що обумовлює доцільність використання його творів під час уроків англійської мови задля того, щоб максимально відповідати сучасним тенденціям у мові, літературі та згідно інтересам учнів. Автор є представником сучасного інтерпретування жанру казки, що безумно наближає його творчість до інтересів учнів різного віку, тим самим, мотивуючи їх до ще більш глибокого оволодіння навичками, які необхідні для вільного послуговування мовою. Більш того, вміння Н. Геймана використовувати довершені авторські стилістичні прийоми та лексичні одиниці слугує вагомою перевагою організації уроків з англійської мови на матеріалах його казок.

3.2. Комплекс вправ на розвиток навичок письма з реалізацією творчого потенціалу учнів профільної школи

Задля формування і розвитку навичок письма з реалізацією творчого потенціалу учнів старшої профільної школи було розроблено низку завдань, матеріалом для яких слугувала сучасна казка Н. Геймана. Обґрунтованість вибору казки, як інструменту втілення цілей навчання англійської мови обумовлена великим потенціалом окресленого автора та його творів, зокрема казок, що репрезентовано як автентичний текст, що забезпечує максимальне наближення мови до тої, якою послуговуються у реальному житті. Більш того, матеріал відповідає інтересам, можливостям учнів, що певною мірою сприятиме мотивації учнів до оволодіння мовою.

Task 1. Write your own beginning to the tale «Caroline» by N. Gaiman.

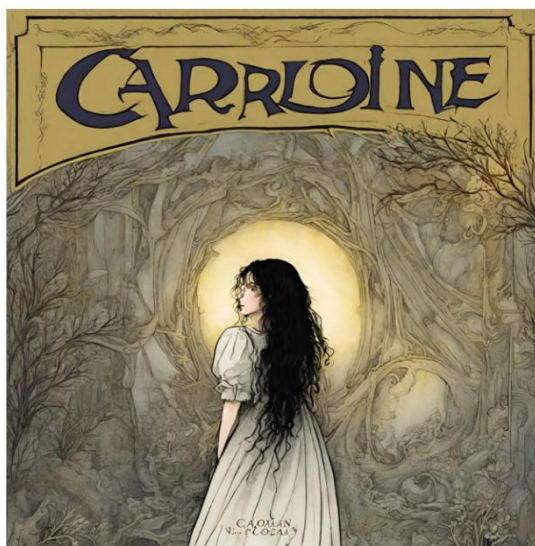
As you remember «Coraline» begins with the main character and her family moving into a new apartment. Coraline is an inquisitive and adventurous young girl who discovers a mysterious door in her flat. This door leads to a parallel world where everything seems perfect, but it hides a dark secret: «Caroline discovers the door...» Write your own beginning in a classical way starting your tale with «Once upon a time...» or start your tale with a dialogue. Provide justifications why you believe such a type of a beginning to be the best option.

Task 2. Write your own ending to the tale «Coraline» by N. Gaiman.

As you know Coraline uses her wits and bravery to outsmart the other mother and free the trapped souls, including her parents. Your task is to rewrite it using the traditional theme of «happily-ever-after...» or use a technique of twist that is also known as an expected ending. Then justify the choice of your ending, give reasons why you believe it to be a good idea to end your tale like that.

Task 3. Create a book cover by N. Gaiman using any application of your choice.

It can be AI Canva image generator, DALL E2-OpenAI etc. Use your creative ideas to attract readers' attention and make them want to have their nose in the book. The essential features for the book cover are supposed to be the following: book name, author+quote from the book or quotes from the critical reviews of the book. Moreover, you are required to write a presentation of the book. In your presentation, stick to the following rules to catch the readers' eye and begin it with a joke or some striking fact. Use present tenses. Consider the following example created via Canva image generator.

Legends of enchantment hold more than just fanciful tales. They are not true because they speak of mythical beasts, but because they remind us that even the most formidable foes can be vanquished.

Рис. 3.1. A book cover sample

Task 4. Work in pairs, write an interview.

Together with your partner, study the following interview of N. Gaiman Neil Gaiman and Teri Hatcher on 'Coraline The Mary Sue (<https://www.themarysue.com/neil-gaiman-and-teri-hatcher-coraline/>). Take into consideration the author's speech style and manner, typical grammatical features and just information in general presented by the author himself. Then split the roles between each other. One person represents Neil Gaiman and the other represents the interviewer. Write an article with your own version of the interview. Think over your questions and responses thoroughly and use complex grammar structures, use a variety of different adjectives and cite the quotes from the book if needed. May your headline be catchy enough to attract your target readers attention. Take into account your target reader. Having decided on your reader, mind the appropriate style. Prepare accompanying images using AI image generators. Consider the following example of the image which can be suggested as an accompanying one for a newspaper or magazine article.

"Fairy tales are more than true: not because they tell us that dragons exist, but because they tell us that dragons can be beaten."

Рис. 3.2. Interview image for a magazine article

Task 5. Writing an Instagram post from the perspective of one of the main characters.

Choose a character from «The Sleeper and the Spindle» by N. Gaiman. Your choice can range from the queen, the sleeper or one of the dwarfs, it is up to you to decide. Stick to the following activities.

1. Write an Instagram post from their perspective exploring their thoughts, emotions and reflections on the events that transpired in the story. Mind the style which is typical for Instagram posts and Instagram followers, use appropriate hashtags, emojis and language.
2. Present your Instagram account to your classmates, speak on your followers and what information you include there.
3. Start following each other as characters from the book.
4. Leave comments on each other's posts.

Task 6. Writing an email to one of the characters.

You are required to write an email from one character to another in «The Sleeper and the Spindle.» This could be a letter of gratitude, apology, or revelation, whatnot. Consider the emotions and motivations behind an email and how it adds depth to the characters' relationships. Moreover, mind the style. Choose between formal or

informal styles depending whom it is addressed to. Follow the structure presented on the picture.

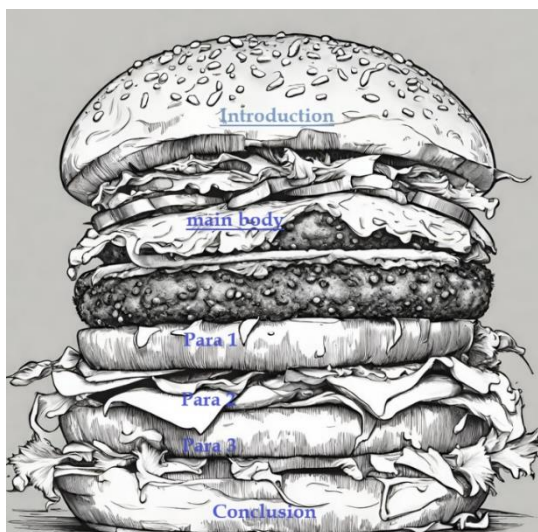

Рис. 3.3. Essay structure

Task 7. Writing remix of the fairy tale.

Choose another fairy tale and add it to «The Sleeper and the Spindle» to create a short story based on the plots of the two tales in question. Trace how the characters and course of events would change. Justify your choice and say what influence it might have on the target readers and how the message of the tale would change.

Task 8. Add your own protagonist or antagonist to the tale «The Sleeper and the Spindle».

Give an account of the character's detailed description, character and physical features etc. Consider how these changes would impact the overall message and atmosphere of the narrative. Then write justifications of your choice and say why exactly you believe it to be a good idea.

Таким чином, окреслені завдання на матеріалах казок призначені для формування та розвитку навичок письма, ба більше, сприяють формуванню творчості, критичному мисленню тощо, можуть бути адаптовані під потреби кожного окремого учня, обставин та навчальних цілей. Завдяки взаємодії із темами творчості Н. Геймана, автора багатьох бестселерів, вони будуть ще більше стимулювати інтерес та інтенсифікувати мотивацію до вивчення мови

на більш ґрунтовному рівні. Тому вчитель може вільно адаптувати їх відповідно до конкретної спрямованості чи цілей його письмової діяльності.

3.3. Комплекс вправ на розвиток навичок говоріння із розширенням вокабуляру учнів профільної школи

Успішне засвоєння англійської мови передбачає сформованість комунікативних навичок учнів. Необхідною складовою розвитку цих навичок є розширення вокабулярного запасу задля реалізації можливостей вільного висловлювання за будь-яких обставин, у різних ситуаціях та контекстах, саме тому було розроблено комплекс вправ із говоріння і розвитку лексичної складової.

Task 1. Interviewing a character from the tale «The Sleeper and the Spindle». Working in pairs.

Your task is to choose a character: the queen, the sleeper or dwarf. The character is going to be interviewed. The questions are supposed to be about motivations, fears and the choices which have been made in the story. As for the responses are supposed to provide insight into the perspective.

Task 2. Detailed plot review working in groups.

Each student takes turns summarizing a key part of the plot and together build a cohesive overview of the narrative. Afterwards you are supposed to discuss how specific events contribute to the overall theme and atmosphere.

1. Start with **the introduction**: *«The story begins with a queen who, instead of getting married, is an adventurous and capable ruler...»*
2. Continue with **the Sleeping Kingdom**: *The queen learns...*
3. Then speak on **the Quest**: *specify why the queen, accompanied by a group of dwarfs embarks on a quest....*
4. Specify **revelations**: *the queen and her companions uncover... (include information on surprising twists and secrets)*

5. Speak on the following **character's nature and role**. *The Sleeper: a young princess who... Speak on the Spindle's key role: The story introduces the magical spindle...*

6. Now get to **resolution**: *The queen's decision that alters the fate of both kingdoms...*

7. Speak on **twists and dark elements created by N. Gaiman vs traditional fairy tale expectations**. *Contrast the author's dark and unexpected elements to the ones of traditional fairy tales.*

8. Speak on **the key messages** that the story reveals: *emphasizes themes of empowerment, independence and the ability to challenge traditional fairy tale roles.*

9. Finally, define **the type of ending**, the reason for choosing such type of ending: *open ending vs traditional one.*

Task 3. Discussing moral dilemmas faced by characters in the story.

Your task is to choose a character and debate their decisions, say if it was the right choice, what alternative actions they could have taken.

– Speak the moral lessons that can be derived from the characters' experiences. Speak on the consequences of breaking the curse.

– Speak on the narrative challenges traditional fairy tale stereotypes, prompting characters and readers to reconsider preconceived notions about princesses, curses, and the roles of women in these stories.

– Create a mind map of the Sleeper's dilemmas and fate. Consider the following example:

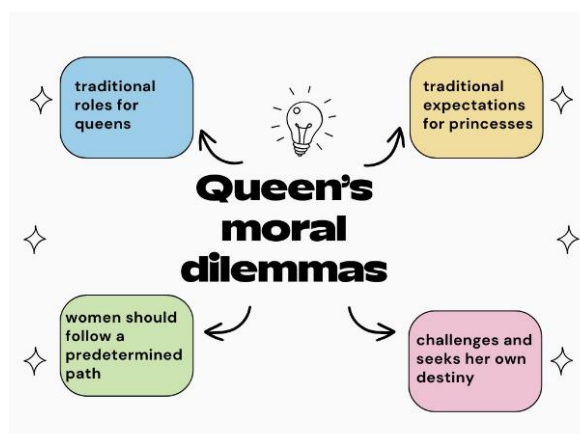

Рис. 3.4. Mind map of the Sleeper's dilemmas

Task 4. Speak on the character relationship.

Your main focus is supposed to be on the relationships between the Sleeper and Spindle as central elements of the tale. Discuss how their interactions shape the plot analyzing the dynamics, conflicts, and resolutions between characters. Include the aspects presented on the map.

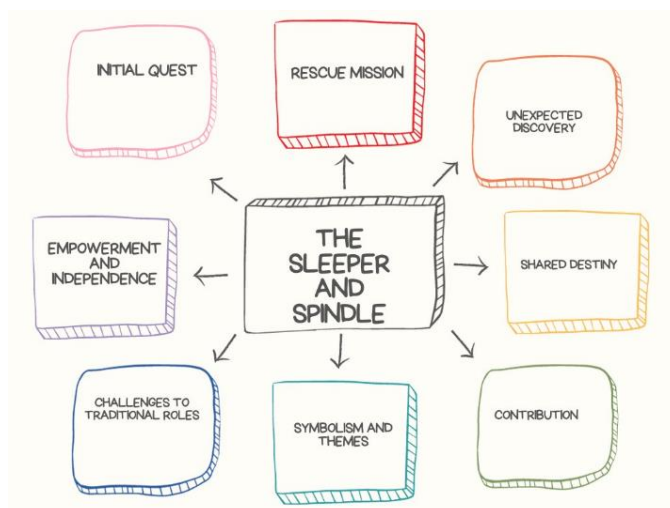

Рис. 3.5. Mind map of characters' conflicts

Task 5. Word Art.

Choose the words from the suggested ones that are from *The Sleeper and Spindle* by N. Gaiman and create word art. Illustrate the meanings of these words in a way representing the essence of the story themes.

Таблица 3.1. Word art

Spindle:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> A slender rod or pin used for spinning and twisting fibers into thread.
Ineffable:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Too great or extreme to be expressed or described in words; beyond expression.
Kirtle:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> A medieval tunic or gown.
Wicket:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> A small door or gate, especially one forming part of or placed near a larger one.
Demesne:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Land attached to a manor and retained for the owner's own use.

Burgess:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> A citizen or inhabitant of a borough or town, especially one with full municipal rights.
Tenebrous:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Dark and gloomy; obscure.
Besom:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> A broom, especially one made of twigs tied around a stick.
Peradventure:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Perhaps, maybe.
Crenellations:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Alternating high and low sections of a wall, giving a notched appearance, often used in castles.
Sere:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meaning:</i> Withered, dry, or mature.

Task 6. Studying character vocabulary.

You are supposed to focus on the words used to describe the characters in the tale. Pay attention to the connotations of these words and how they contribute to the development of the character. Recall the situations from the tale in which they have been used: *esolute, forlorn, doughty, stalwart, enigmatic, venerable, aloof, majestic, otherworldly, timeless.*

For example: regal: *The queen moved with a regal grace, commanding attention.*

Task 7. The use of specific vocabulary from the tale «The Sleeper and The Spindle» by N. Gaiman.

Make up your own sentences using specific words from the tale, try to incorporate the words in a way that reflects the tone and style of N. Gaiman's writing. Use the suggested words creatively in sentences in a way which interprets the story. The suggested words are the following: *enchantment, dwarfs, thorny, cursed, majestic, aloof, ilmbued, venerable.* Consider the following example sentence: *The cursed kingdom lay in a perpetual slumber, waiting for a hero to break the spell.*

Усі завдання мовного характеру спрямовані на сприяння розвитку критичного мислення, співпраці та глибшому розумінню тем у казці Н. Геймана «Спляча красуня та Веретено». Перевагою використання

запропонованих завдань є те, що їх можливо адаптувати залежно від рівня володіння мовою учасниками і поставленим цілям.

Варто зазначити, що лексичні завдання мають на меті покращити розуміння мови, використаної в «Спляча красуня та Веретено» та в цілому, сприяють активній взаємодії з контекстом використання тих чи тих лексичних одиниць. Творчий характер завдань буде сприяти заохочуванню учнів до використання цих слів креативно в реченнях, зокрема їх власні ідеї та тлумачення сюжету.

Ці вправи допоможуть їм глибше зануритися в словниковий запас, зокрема пасивний, тим самим мотивуючи їх використовувати їх у відповідних ситуаціях.

Висновки до розділу 3

Використання англійських казок мають великий потенціал у застосуванні їх під час навчання англійської мови. Таким чином, вчитель отримує великі можливості їх імплементації. Так, як казки є автентичним матеріалом, то можна говорити про те, що вона представляє собою саме ту живу англійську, яка існує поза шкільною аудиторією, що, безумовно, не може не викликати більший інтерес серед учнів. Більш того, сюжет казок різноманітний і досить короткого об'єму, таким чином вчитель може вибирати саме той матеріал, який відповідає вподобанням його учнів. Вчитель може адаптувати казки в залежності від поставлених цілей, щоб найефективніше організувати освітній процес. Саме сучасна казка, яка є трансформованим варіантом оригінальних мотивів і відповідає потребам сьогодення, є ресурсом нових знань, якими учні оволодівають через розваги та захоплюючий світ пригод. Виходячи з цього факту, було запропоновано використання сучасних казок англійського письменника Н. Геймана, як автора, який користується популярністю серед молодих людей і славиться своєю майстерністю слова, створюючи фантастичні світи.

Було проаналізовано та з'ясовано, що казки можливо використовувати задля розширення вокабуляру, відточення граматики та скілів говоріння, ведення дискусій.

Було запропоновано комплекс вправ на матеріалах сучасних казок, які націлені на розвиток навичок письма з реалізацією творчого потенціалу учнів профільної школи. Вони включають завдання з використанням різних технологій, таких як Canva Image AI Generator, що повинно інтенсифікувати мотивація до глибоко вивчення мови. Також, однією з головних умов ефективності організації освітнього процесу є творча складова завдань, що також сприяє інтересу і мотивації учнів.

Також, було розроблено комплекс вправ на матеріалах сучасних казок на розвиток навичок говоріння із розширенням вокабуляру учнів профільної школи. Таким чином було доведено, що казки дійсно можуть бути використані для формування та розвитку будь-якого скілу учня та можуть бути адаптовані під будь-які освітні потреби.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі узагальнені висновки.

У ході нашого дослідження, обумовленого актуальністю та досить недостатнім рівнем вивчення феномену сучасної англійської казки виконано наступні завдання:

1. Визначено сутність поняття «казки» як жанру чарівної історії, який зазвичай бере свій початок у фольклорі та окреслено особливості еволюції зазначеного літературного жанру, які включають трансформацію жанру з переосмисленням мотивів з метою відповідності сучасним очікуванням.

2. Проаналізовано лінгвістично-стилістичні особливості дослідження англійських казок, які грають важливу роль у розумінні цього жанру літератури та уможливають розуміння аспектів, зокрема мовну структуру, граматичні особливості, лексичний склад, образи, символи, і багато інших мовних аспектів.

3. Проведено порівняльний аналіз сучасної англійської та традиційної казки, який дозволив зробити висновок, що сучасна казка як новий літературний жанр адаптувала фольклорні аспекти традиційної казки, надаючи свободу автору, втіленню його власного стилю.

4. Досліджено особливості феномену переоповідання на матеріалах казки «Snow, Glass, Apples» Н. Геймана, які представляють собою нові значення на основі оригінальної казки, які ставлять під сумнів її зміст, тобто об'єктивність презентації подій, відповідність сучасності.

5. Окреслено трансформацію традиційних мотивів зображення гендерних ролей (на матеріалі казки «The Sleeper and the Spindle» Н. Геймана), коли автор дотримується феміністичної позиції, роблячи пасивних героїв оригінального сюжету активними, коли принцеси та королеви не чекають на свого рятівника, а діють самі, розуміючи, що вони мають вибір.

6. Визначено особливості використання матеріалів сучасних англійських казок під час навчання англійської мови, що дозволяють

адаптувати процес навчання під будь-які освітні потреби і використовувати матеріали задля формування всіх навичок та оволодіння живою мовою.

7. Розроблено комплекс вправ (на матеріалах казок) на розвиток читання та говоріння для учнів профільної школи, що передбачають також розвиток креативного потенціалу учнів та розширенню їх вокабуляру.

Таким чином, слід зазначити, що казка пройшла шлях трансформації і перевтілення в новий жанр сучасної казки, проте водночас зберегла певні традиції або адаптувала їх до очікувань сьогодення. Герої сучасних казок вимушені вирішувати дилеми. Персонажі можуть демонструвати різні ступені моральності, а розв'язка сюжету не завжди є прямолінійним, що вимагає від читача створення власного бачення та інтерпретування. Також є типовою тенденція до участі переоповіданні, коли старі наративи переосмислюються з новими відтінками та перспективами.

Завдяки тому, що казка має багату мову, унікальну граматику, лексичний склад, складні образи, символізм, вона слугує перспективним інструментом оволодіння мовою на всіх етапах, особливо у профільній школі. Досить ефективним є імплементація завдань на розвиток говоріння і письма на матеріалах сучасних казок. Упровадження сучасних казок у навчання англійської мови надає численні переваги, від покращення навичок читання, говоріння, письма до сприяння критичному мисленню та культурній усвідомленості, що робить процес навчання більш цікавим і актуальним для учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бачинська Н. Я. Лінгвістичні особливості англійських фольклорних текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, № 18, том 2. Одеса, 2015. С. 11–14.
2. Бехта І. А. Дискурс наратора в англійській прозі. Київ : Грамота, 2004. 304 с.
3. Гладько С. В., Дедова С. Н Англійська народна versus авторська казка: жанрово-композиційні та лінгвістичні аспекти. *Молодий вчений*. Херсон. 2016. Вип. 12 (39). С. 351–354.
4. Івашків О. В. Особливості англійського казкового дискурсу. Наукові записки. Сер. : Філологічні науки. 2011. Випуск 96 (1). С. 429–432.
5. Коваленко І. Ю. Структурно-семантичні та комунікативні особливості англійської казки (аспекти перекладу) : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра 035 - філологія / Сумський державний університет. Суми, 2018. 82 с.
6. Нефьодова О.Д. Особливості лінгвістичної організації тексту британської літературної казки : автореферат дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2001. 18 с.
7. Ярова С. А. Функціонування власних назв у художньому тексті та проблема їх перекладу. *Філологічні студії*. Луцьк, 2004. No1. С. 230–235
8. Bacchilega, C. (1997). *Postmodern Fairy Tales: Gender and Narrative Strategies*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
9. Bagg, M. B. (1991). *Folk Literature in the Foreign Language Classroom*. URL:
<http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED343432> (дата звернення 28.10.2023)
10. Baker-Sperry, L. and Grauerholz, L. (2003). The Pervasiveness and Persistence of the Feminine Beauty Ideal in Children's Fairy Tale. *Gender and Society*. Vol. 17, No. 5. 711-726.

11. Baycroft, T., Hopkin, D. (2012). *Folklore and Nationalism in Europe During the Long Nineteenth Century*. Leiden: Brill.
12. Bertills, Y. (2003). *Beyond Identification: Proper names in children's literature*. Turku: Åbo Akademi University Press.
13. Bettelheim, B. (2010). *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. New York: Knopf Doubleday Publishing Group
14. Britannica: fairy tale. URL: <https://www.britannica.com/art/fairy-tale>
(дата звернення 20.08.2023)
15. Brunvand, J. H. (2001). *Encyclopedia of Urban Legends*. Santa Barbara: ABC-CLIO.
16. Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge: Cambridge University Press
17. Davidson, H. E., Chaudhri, A. (2006). *A companion to the fairy tale*. Boydell & Brewer.
18. Edström, V. (2020). *Barnbokens form*. Saga Egmond.
19. Gaiman, N. (1996). *Neverwhere*. New York: Harper Collins.
20. Gaiman, N. (1999). Reflections on Myth (with Digressions into ardening, Comics, and Fairy tales). *A Journal of Literature and Art*. vol. 31, 75-84
21. Gaiman, N. (2012). *Coraline*. London: A&C Black
22. Gaiman, N. (2015). *Trigger Warning: Short Fictions and Disturbances*. by Neil Gaiman. Deckle Edge.
23. Gaiman, N. (2019). *The Sleeper and The Spindle*. London: Bloomsbury Children's.
24. Gaiman, N. (2019). *Snow, Glass, Apples*. London: Headline Publishing Group.
25. Gaiman, N. *Stardust*, 2023. 48 p. URL: <https://www.allfreenovel.com/Page/Story/1488/page-1-of-Stardust/1/48> (дата звернення 09.09.2023)
26. Gaiman, N., Pratchett, T. (2011). *Good Omens*. New York: Random House.

27. Gomel, E. (2014). *Narrative Space and Time Representing Impossible Topologies in Literature*. New York: Routledge.

28. Goodyear, D. (2010). Neil Gaiman's fantasies. *The New Yorker*. [URL: https://www.newyorker.com/magazine/2010/01/25/kid-goth](https://www.newyorker.com/magazine/2010/01/25/kid-goth)
[goth&usg=AOvVaw1n4NIeR7PFgqbMVwvTe4A2&opi=89978449](https://www.newyorker.com/magazine/2010/01/25/kid-goth&usg=AOvVaw1n4NIeR7PFgqbMVwvTe4A2&opi=89978449) (дата звернення 01.10.2023)

29. Haase, D. (2008). Fairy Tale. In D. Haase (Ed.), *The Greenwood Encyclopedia of Folktales and Fairy Tales*, vol. 1. Westport, CN: Greenwood Press.

30. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Harlow: Longman.

31. Hemmings, R. (2007). A Taste of Nostalgia: Children's Books from the Golden Age - Carroll, Grahame, and Milne. *Children's Literature*, №35, 54-79.

32. Hollingsworth, C. (2009). *Alice Beyond Wonderland: Essays for the Twenty-First Century*. Iowa city: University of Iowa Press.

33. Hunt, P., Lenz, M. (2005). Alternative Worlds in Fantasy Fiction. *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 11(2). 163-174

34. Jones, S. S. (2002). *The Fairy Tale: The Magic Mirror of the Imagination*. Oxfordshire: Routledge.

35. Jones, T. & Allen, R. (1996). *English Grammar. Investigating and understanding the features of language through fairy tales*. Wexford: Prim-Ed Publishing.

36. Knoepfelmacher, U. C. (1998). *Ventures Into Childland: Victorians, Fairy Tales, and Femininity*. Chicago: The university of Chicago.

37. Lüthi, M. (1982). *The European Folktale: Form and Nature*. Bloomington: Indiana University Press.

38. Marcia, L. (1993). *Picturing a Rose: A Way of Looking at Fairy Tales*. New York: H. W. Wilson.

39. Meyer, M., (1997). *The Compact Bedford Introduction to Literature*. Boston: St. Martin's Press

40. Mirenayat, A., Soofasraei. (2015). Gerard Genette and the Categorization of Textual Transcendence. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 6(5). P. 533-537.
41. *OED Online*: Fairy Tale. URL: www.oed.com/view/Entry/124670 (дата звернення 20.08.2023).
42. Pertti, A. (2012). Oral Traditions and the Making of the Finnish Nation. In T. Baycroft and D. Hopkin (Ed.), *Folklore and Nationalism in Europe during the Long Nineteenth Century*. Leiden: Brill.
43. Prescott, S., Drucker, A. (2012). *Feminism in the Worlds of Neil Gaiman: Essays on the Comics, Poetry and Prose*. Jefferson: McFarland & Company.
44. Reid, S. (2002). *Book Bridges for ESL Students. Using Young Adult and Children's Literature to Teach ESL*. USA: Scarecrow Press.
45. Safire, W. (2007). *On Language; Suspension of Disbelief*, New York Times, 7 October 2007. URL: http://www.nytimes.com/2007/10/07/magazine/07wwln-safire-t.html?_r=0 (дата звернення 12.09.2023)
46. Schanoes, V. L. (2009). Book as Mirror, Mirror as Book: The Significance of the Looking-Glass in Contemporary Revisions of Fairy Tales. *Journal of the Fantastic in the Arts*, vol. 20, no. 1, 5–23
47. Smith, K. P. (2007). *The Postmodern Fairytale: Folkloric Intertexts in Contemporary Fiction*. New York: Palgrave Macmillan.
48. The Hutchinson Unabridged Encyclopedia with Atlas and Weather guide, Helicon. 2013.
49. Thompson, S. (1977). *The Folktale*. Oakland, California: University of California Press.
50. Tolkien, J. R. R. (1947). *On Fairy Stories*. Oxford: Oxford University Press.
51. Waugh, P. (2001). *Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction*. Oxfordshire: Taylor & Francis

52. White, T. (1958). *The Once and Future King*. London: Penguin Publishing Group.
53. Widdowson, H. G. (1990). *Aspects of language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
54. Yaguello, M. (1998). *Language Through the Looking Glass: Exploring Language and Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
55. Zipes, J. (2006). *Why Fairy Tales Stick: The Evolution and Relevance of a Genre*. New York: Routledge.
56. Zipes, J. (2012). Fairy tale more than fairy tale. *BTWO*, 2 (1+2), 95-102.
57. Zipes, J. (2012). *The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre*. Princeton: Princeton University Press.